

Projectomschrijving: Citizen Visions on Science, Technology and Innovation.

Welk soort van problemen zal Europa in de toekomst op te lossen krijgen? Welke maatschappelijke kenmerken lijken ons wenselijk voor het toekomstige Europa? Welke doelstellingen moeten we nastreven bij de ontwikkeling van de Europese gemeenschap? Deze en nog heel wat meer vragen zullen aan bod komen tijdens de 2 burgerraadplegingen in 7 Europese landen, die deel uitmaken van het Civisti-project.

Het Civisti-project geeft burgers uit 7 Europese landen (Denemarken, Oostenrijk, Vlaanderen/België, Finland, Malta, Bulgarije en Hongarije) de gelegenheid om hun kijk op de toekomst te bepalen en te communiceren en om die visies ook te verwerken in relevante kwesties op lange termijn voor wetenschappen, technologie en innovatie.

Doelstelling van het project

Het CIVISTI-project is gebaseerd op het idee dat het proces van het opstellen van een relevante en proactieve onderzoeksagenda in allerlei opzichten te winnen heeft van een gestructureerd overleg met de burger.

Onze samenlevingen evolueren snel als gevolg van globalisering, nieuwe technologieën, multiculturaliteit, ontwikkelingen in de media, klimaatwijziging en milieuproblemen, nieuwe vormen van energie, toenemende welvaart en consumptie, enz.

Al die ontwikkelingen vertonen een raakvlak tussen wetenschappen, technologie en samenleving. Gekoppeld aan die ontwikkeling steken ook problemen de kop op in verband met het maatschappelijke beheer van de behoeften en onzekerheden die daarmee samenhangen, zowel voor de samenleving als voor het individu.

De burger is de drager van de bekommernissen en verwachtingen met betrekking tot de toekomst en door gebruik te maken van de aangepaste methoden en technieken is het mogelijk die bekommernissen en verwachtingen te identificeren en te verwerken tot relevante onderzoeksagenda's.

Samengevat beoogt CIVISTI het volgende

- een lijst opstellen van nieuwe en opkomende wetenschappelijke en technologische kwesties voor Europa
- een lijst opstellen van beleidsopties met relevantie voor toekomstige Europese kaderprogramma's
- die lijsten aanleggen door middel van een vernieuwend proces van burgerparticipatie in zeven lidstaten, met de ondersteuning van de analytische capaciteit van experts en stakeholders.

Methode

CIVISTI organiseert burgerpanels in zeven Europese landen, op zoek naar hun visie, wensen en bekommernissen voor de toekomst. Dat gebeurt aan de hand van een proces van burgerraadpleging, na een informatieronde met inleidend materiaal en input van de experts en stakeholders.

Het overleg wordt georganiseerd rond een set van vragen die gestructureerd is volgens twee even belangrijk geachte perspectieven:

1. Welk soort van uitdagingen verwachten burgers van de toekomst en welk soort van onderzoek is nodig om die uitdagingen tot een goede einde te brengen (het exploratieve perspectief)?
2. Welke visie en toekomstwensen moeten de Europese onderzoeksagenda leiden (het normatieve perspectief)?

Mogelijke vragen in het proces zijn:

- Welk soort van problemen krijgt Europa in de toekomst op te lossen?
- Welke worden de belangrijkste nog niet beantwoorde behoeften aan goederen en diensten?
- Welk soort van conflicten, zowel op micro- als op macroniveau zal onze toekomst overheersen?
- Welke uitdagingen en kansen stellen zich in de toekomst voor de sociale cohesie?
- Welke zijn op langere termijn de grootste uitdagingen op het vlak van sociale, economische en ecologische duurzaamheid?
- Welk soort van 'readiness' dient onze Europese gemeenschap op te bouwen?
- Over welke specifieke sterke punten en opportuniteiten zal Europa in de toekomst (moeten) beschikken?
- Welke maatschappelijke kenmerken achten we wenselijk voor het toekomstige Europa?
- Welk soort van doelstellingen stellen we voorop bij de ontwikkeling van de Europese gemeenschap?

Waarom een Europese burgerraadpleging?

Burgerraadplegingen hebben op verschillende punten een unieke meerwaarde tegenover andere analysevormen:

- Burgers brengen in de analyse een democratische geloofwaardigheid binnen, die door de politieke beslissingnemers intuïtief erkend wordt.
- De kennisbasis wordt relevanter, naarmate de wetenschappelijke aanpak aangevuld wordt met 'onbewuste kennis' en ervaringen uit het dagelijkse leven.
- Burgers staan buiten de rechtstreekse belangen die vaak samenhangen met wetenschappelijke en technologische kwesties, hetgeen de geloofwaardigheid van het proces ten goede komt en een objectievere analyse mogelijk maakt.
- Burgerraadplegingen leiden vaak tot resultaten die als potentieel sociaal robuust ervaren worden. De burger neemt de maatschappelijke 'wrijvingen' mee op in zijn overwegingen, wat ze relevant maakt voor een proactieve beleidsvorming.
- De complexiteit van een probleem wordt via processen van burgerraadpleging vaak heel goed aangepakt, hetgeen verklaard kan worden door het feit dat burgers de neiging hebben om een kwestie vanuit het contextstandpunt te bekijken in plaats van omgekeerd.
- Burgers kunnen een rol spelen die vergelijkbaar is met die van de volksjury in een assisenzaak. Om hen te overtuigen dienen de actoren goede argumenten aan te voeren, die bijdragen tot de transparantie van het analytische proces.
- Burgerraadplegingen breiden de kennisbasis uit.

Doelstellingen van CIVISTI

De resultaten van CIVISTI worden rechtstreeks gerelateerd aan de zuiver wetenschappelijke doelstellingen binnen het kaderprogramma FP7 "Wetenschap in de samenleving".

Om te beginnen biedt het project een langetermijnblik op de behoeften, bekommernissen en standpunten van en over de toekomst. Burgers in zeven Europese lidstaten zullen binnen een gestructureerd kader verschillende aspecten van die toekomst onder de loep nemen en zo het gewenste beeld schetsen. Dat inschakelen van burgers komt een toekomstvisie ten goede die nieuw is of althans niet algemeen erkend wordt als een beleidskwestie. Een dergelijke visie is op zichzelf al een resultaat, aangezien ze staat voor bepaalde trends met relevantie voor de wetenschappen en technologie van de toekomst.

Ten tweede gebruikt het proces met experts en stakeholders een analytisch model om uit de visie van de burger een nieuwe W&T-agenda te halen. De O&O-problematiek wordt gelinkt aan wetenschappelijke disciplines en technologische ontwikkelingen en/of complexe transdisciplinaire uitdagingen. Dat zal resulteren in een overzicht van potentiële nieuwe terreinen voor W&T, inbegrepen een overzicht van beleidsopties.

Ten derde worden de burgers opnieuw geconsulteerd om de nieuwe W&T-agenda's en de beleidsopties te bevestigen en prioriteiten aan te brengen. Het resultaat daarvan is een reeks van W&T-problemen en aanbevelingen die de burgers het belangrijkste vinden voor hun toekomst en die rechtstreekse input vormen voor de processen leidend tot het opstellen van FP8.

Ten vierde draagt CIVISTI bij tot de uitbreiding van de Europese capaciteit op het vlak van toekomstplanning (foresight). Het aspect van de burgerraadplegingen zal wellicht de aandacht trekken van disciplines zoals politieke wetenschappen, studie van de democratie, ethiek en filosofie, die nog niet algemeen doordrongen zijn van de evoluties in de toekomstplanning. De resultaten van het CIVISTI-proces, met inbegrip van de methodologische aanpak en ervaringen zullen actief verspreid worden binnen de wetenschappelijke gemeenschap en bij de betrokken wetgevende en beleidsinstanties, die de belangstelling voor dit soort van toekomstgericht onderzoek mee zullen ondersteunen.

Ten vijfde wordt binnen CIVISTI een nieuw concept ingevoerd van burgerparticipatie bij de toekomstplanning op lange termijn. De sterk vernieuwende methodologische aanpak wordt gekenmerkt door een hoge kostenefficiëntie in vergelijking met de bestaande ervaringen met burgerparticipatie over heel Europa. Met de methode wordt het mogelijk om burgerraadplegingen te organiseren in alle lidstaten die voorheen onbetaalbaar waren. Een belangrijke factor daarin is het vernieuwende gebruik van een on-line "Content Coordination Tool", die de activiteiten over de lidstaten en over de stadia van het project heen met elkaar verbindt.

Ten zesde worden bij CIVISTI nieuwe onderzoekers betrokken bij de toekomststudies, door partners en deelnemers in te schakelen die nieuw zijn of slechts een beperkte ervaring hebben met toekomstplanning en aanverwante activiteiten, waaronder een KMO in de sector van de opinieanalyse. Die partners

kunnen ervaring opdoen met de methodologische aanpak van toekomstgericht onderzoek en met de gecoördineerde uitvoering van dergelijke activiteiten op een transnationaal niveau.

Voorstelling van het project

Het CIVISTI-project is gericht op het Europese W&T-beleid. Aan het einde van het project (januari 2011) wordt een beleidsworkshop georganiseerd om de potentiële gebruikers van de resultaten in de gelegenheid te stellen de resultaten, conclusies en beleidsopties van CIVISTI te bespreken. De workshop is speciaal gericht op beleidsontwikkelaars in W&T-planning in Europa, met inbegrip van het Europese Parlement (STOA en ITRE) en zal plaatsvinden in Brussel.

Projectorganisatie

Het projectconsortium heeft 7 partners uit 7 Europese landen en wordt gecoördineerd door de Deens Raad voor Technologie (Danish Board of Technology).

Partners:

Denemarken	Teknologiraadet – The Danish Board of Technology (DBT) www.tekno.dk
Finland	National Consumer Research Centre (NCRC) www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/?l=en
België	Instituut Samenleving en Technologie (IST, www.samenlevingentechnologie.be
Malta	Malta Council for Science and Technology (MCST) www.mcst.org.mt/
Bulgarije	Applied Research and Communication Fund (ARC Fund) www.arcfund.net/index.php
Hongarije	Median Opinion and Market Research Institute (Median) www.median.hu
Oostenrijk	Austrian Academy of Sciences, Institute of Technology Assessment (OeAW-ITA www.oeaw.ac.at/ita/)

Tijdschema

Mei-juni 2009 (16/5/09 -28/6/09): Eerste nationale burgerraadplegingen

Maart 2010 (23/3/10-26/3/10): workshop met experts / stakeholders

Oktober 2010 (1/10/10-24/10/10): Tweede nationale burgerraadpleging

Januari 2011 (24-26/1/11): Beleidsworkshop, Brussel